

prof. dr hab. Bolesław Niemierko

Uniwersytet SWPS w Sopocie

Czy psychologzy nam pomogą w diagnostyce edukacyjnej? Badanie ich postaw w tej roli

Statystyki wskazują na niesłabnące zainteresowanie młodzieży studiami psychologicznymi i na rosnące nasycenie rynku pracy absolwentami tych studiów. Wnioskuje z tego, że już wkrótce, jeśli tylko sytuacja ekonomiczna szkolnictwa się poprawi, można będzie zatrudnić psychologa w każdej placówce dydaktycznej. Znaczna część jego roli będzie polegać na diagnozie zewnętrznych (otoczenie) i wewnętrznych (osobowość) *warunków uczenia się* wychowanków, podczas gdy przebieg i wyniki uczenia się pozostaną oczywiście w dyspozycji nauczycieli określonych przedmiotów.

Moje zainteresowanie tematem wzrosło, gdy w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej powierzono mi wykłady/konwersatoria (1) „Rozwój osobisty. 10 tysięcy godzin w szkole”, (2) „Rola diagnozy w edukacji” i (3) „Psychologiczne podstawy edukacji”. Zauważyłem spore zainteresowanie studentów psychologii problematyką edukacyjną, a także kompetencje w tym zakresie, bo wielu z nich podjęło studia w tej uczelni jako drugi kierunek po ukończeniu pedagogiki. Postanowiłem przebadać dyspozycje przyszłych psychologów do wspomagania nauczycieli w pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Na tropie typologii diagnostów

Opierając się na koncepcji Czesława Nosala (1990, 1999), Władysław Jacek Paluchowski, nasz czołowy specjalista diagnostyki psychologicznej, przedstawił następującą typologię **wiedzy i umysłu diagnosty** (2001, s. 84):

Typ 1, **konkretno-objektywny**. Poszukuje szczegółowych faktów, jest logiczny, ostrożny, przestrzega reguł zewnętrznych.

Typ 2, **globalno-objektywny**. Wykorzystuje modele i prawa ogólne, poszukuje wyjaśnień deterministycznych, tworzy teorie.

Typ 3, **konkretno-subiektywny**. Wrażliwy emocjonalnie, impulsywny, chętnie podejmuje ryzyko i eksperymentuje.

Typ 4, **globalno-subiektywny**. Dąży do głębokiego rozumienia i przeżycia problemów, duchowego przywództwa i wpływu.

Te cztery sylwetki, wyodrębnione w analizie skupień postaw psychologów, wykazują duże podobieństwo do Wincentego Okonia czterech **dróg uczenia się** (1967) i, odpowiednio, **modeli uczenia się** (Niemierko, 1994; Niemierko, 2007). To podobieństwo można uzasadnić rolą uczenia się w zdobywaniu wiedzy i w kształtowaniu umysłu psychologa, pedagoga i wszystkich osób poddawanych ich działaniu. Po zamianie kolejnością Paluchowskiego typu 3 z typem 2 oraz po nadaniu nazw sylwetkom otrzymujemy następującą hipotetyczną typologię **diagnostów edukacyjnych**:

1. **Proceduralista** (uczenie się przez **przyswajanie**, model **alfa**). Cechuje go uparte poszukiwanie i chłodne rejestrowanie faktów, logiczne rozumowanie, ostrożne wnioskowanie, skłonność do stosowania sprawdzonych schematów działania, pilna obserwacja skutków podjętych decyzji.
2. **Rzykant** (uczenie się przez **działanie**, model **beta**). Cechuje go przygodowe traktowanie diagnozy, podejmowanie ryzyka, śmiałość działań w zmiennej sytuacji, pomysłowość, sprawne podejmowanie decyzji, impulsywność, emocjonalna argumentacja za przyjętym rozstrzygnięciem.
3. **Teoretyk** (uczenie się przez **odkrywanie**, model **gamma**). Analizuje przypadki w ujęciach alternatywnych, **poszukuje faktów jako dowodu prawdziwości** twierdzeń ogólnych, buduje pogłębione wyjaśnienia teoretyczne, odwleka decyzje, traktuje swoje opinie jako tymczasowe i dyskusyjne.
4. **Intuicjonista** (uczenie się przez **przeżywanie**, model **delta**). Cechuje go wrażliwość na emocje przejawiane przez uczniów, wczuwanie się w motywy zachowań, osobiste wartościowanie faktów, żywość argumentacji, skłonność do przewodzenia zespołom oceniającym.

Proceduralista i teoretyk, typy według Nosala obiektywne, preferują aspekty poznawcze diagnozy, a rzykant i intuicjonista, typy subiektywne, preferują aspekty emocjonalne. W reprezentatywnych badaniach gimnazjalistów polskich (Instytut..., 2006) te pierwsze przeważały nad drugimi w stosunku 3 : 1, ale diagnozowanie bywa bogatsze emocjonalnie niż typowe uczenie się szkolne, więc wśród diagnostów proporcje mogą być inne niż wśród uczniów.

Postawy demonstrowane w toku ćwiczeń

W toku moich zajęć studenci drugiego i trzeciego roku psychologii (n = 194) pisali krótkie prace obowiązkowe, obejmujące interpretacje diagnostyczne wybranych wydarzeń edukacyjnych. Jedną z nich była następująca:

Praca twórcza nr 4

Studentka pedagogiki przyniosła na seminarium licencjackie wiersz napisany przez dwudziestoletniego wychowanka podczas zajęć teatralno-literackich w zakładzie poprawczym:

*Tylko puste ściany
Smutek, tęsknota, żal
I Twój widok kochany.
Choć dzieli nas głucha dal.*

*Chciałbym poczuć Twe usta,
Móc spojrzeć w Twoje oczy,
A tu samotność pusta
I cierpienie złych nocy.*

*Przetrwam wszystko, kochanie,
Dla Ciebie pokonam rozpacz,
Tylko bądź przy mnie, bądź przy mnie,
A wtedy całości sprostaw.*

Określ *dostosowanie społeczne* tego wychowanka w zakładzie poprawczym i jego *dojrzałość emocjonalną*. Jako psycholog-opiekun(ka) tego wychowanka sformułuj *trzy pytania*, na które jego odpowiedź mogłaby mu pomóc w procesie resocjalizacji.

Poglądy studentów wyrażone w dokonanej diagnozie można podsumować następująco:

1. *Proceduralista*, model *alfa* (około 15%). Teza: brak analizy dokumentów, badania osobowości wychowanka i rozmowy z wychowankiem, a więc nie da się poprawnie określić jego dostosowania i dojrzałości.
2. *Rzykant*, model *beta* (około 15%): Teza: uczestnicząc w zajęciach, wychowanek dowodzi skuteczności resocjalizacji, skupmy zatem uwagę na zapewnieniu mu społecznie akceptowanej przyszłości.
3. *Teoretyk*, model *gamma* (30%). Teza: wiersz zawiera niektóre wskaźniki pojęć dostosowania i dojrzałości emocjonalnej, ale wnioski o wychowanku wymagają jeszcze weryfikacji.
4. *Intuicjonista*, model *delta* (40%). Teza: wiersz wyraża silne i szczerze uczucia, wychowankowi brak wsparcia w zakładzie, uzależnia się niebezpiecznie od wybranej osoby z zewnątrz.

W tym studium **jakościowym** uzyskaliśmy wstępne potwierdzenie (a) *występowania* czterech typów diagnozy wychowawczej w poglądach przyszłych psychologów, (b) *niewielkiej przewagi* aspektu emocjonalnego (Intuicjonista i Rzykant – łącznie 55%) nad poznawczym (Teoretyk i Proceduralista – łącznie 45%) w dokonanych interpretacjach.

Próby pomiaru typów skłonności diagnostycznych

Paradygmat psychometryczny nakazuje zbudowanie narzędzia, które pozwoliłoby na obiektywną, rzetelną i trafną klasyfikację diagnostów według założonego schematu. To zadanie **ilościowe** jest znacznie trudniejsze niż spekulacje i oszacowania jakościowe.

Kwestionariuszowe badania próbne wykazały niezadowalającą spójność typów–modeli–sylwetek diagnostów edukacyjnych. Kolejne wersje **Inwentarza Diagnosta Edukacyjny**, cechowały się bardzo niską i powoli rosnącą (w wyniku analizy pozycji) *rzetelnością*: Wersja I (4 × 10 pozycji) osiągnęła medialne r_{tt} w wysokości 0,41, Wersja II (jw.): 0,49, Wersja III (jw.): 0,56. Ta trzecia wersja została opublikowana w tomie referatów XX Konferencji Diagnostyki Edukacyjnej (Niemierko, 2014). Po kolejnej, radykalnej analizie pozycji, tym razem na podstawie wyników stacjonarnych i niestacjonarnych studentów piątego roku psychologii, powstała Wersja IV (4 × 12 pozycji), dla której spodziewam się uzyskać współczynniki rzędu 0,7. Ta wersja inwentarza została załączona do obecnego referatu

Badania trafności (walidacja) Wersji IV Inwentarza *Diagnosta Edukacyjny* są dopiero w stadium projektowania, ale na orientację o jej trafności wewnętrznej (treściowej) pozwoli zacytowanie pozycji o najwyższej ($r_{it} \approx 0,6$) mocy różnicującej:

Proceduralista

W diagnozowaniu wystrzegam się emocji.

Unikam skomplikowanych procedur diagnostycznych. [skala odwrócona]

Razi mnie nadmiar dokumentacji diagnoz. [skala odwrócona]

Rzykant

Mam dużo energii do działań diagnostycznych.

Śmiało podejmuję działania diagnostyczne.

Lubię wykonywać działania diagnostyczne.

Teoretyk

W diagnozie staram się o wysoką poprawność pojęciową.

Interpretuję fakty według wybranych teorii naukowych.

Diagnostując, sprawdzam teorie psychologiczne.

Intuicjonista

Mocno przeżywam każdą swoją diagnozę.

Chętnie wracam do swoich diagnoz w dyskusjach.

Wolę trzymać się z dala od dyskusji wychowawczych. [skala odwrócona]

Te cztery odmiany diagnosty są, jak przystało na typologię, nieskorelowane, z wyjątkiem par „proceduralista – teoretyk” (przewaga aspektu poznawczego): $r \approx 0,3$ i „rzykant – intuicjonista” (przewaga aspektu emocjonalnego): $r \approx 0,4$.

Program badań nad diagnostami edukacyjnymi

Gdy anglojęzyczną wersję artykułu na temat swoich badań (Niemierko, 2015) przesłałem do Tony'ego Nitko, wybitnego amerykańskiego specjalisty psychologii w edukacji, zadał mi zasadnicze pytanie o cel prowadzonych badań (Nitko, 2015). **Badania podstawowe**, odkrywające prawidłowości z czystej potrzeby lepszej znajomości świata, nie są tak oczywiste dla pragmatycznych Anglosasów jak dla Europejczyka wychowanego w tradycji filozoficznej. **Badania stosowane** do określonej działalności mają dla nich niewątpliwą przewagę.

Swoje zainteresowanie typologią wyniosłem z **pedeutologii**, lubiącej się w charakterystykach dojrzałych nauczycieli jako wzoru dla aspirantów do tego zawodu. Pójście tym tropem owocuje następującą problematyką:

1. *Jakie wzory rodzinne i doświadczenia społeczne kształtują postawy psychologów wobec zjawisk edukacyjnych, w tym zwłaszcza wobec zaburzeń rozwoju uczniów?* Odpowiedź na to pytanie powinna ułatwić diagnostom *samokontrolę* stanu przygotowania do rozpoznawania warunków, przebiegu i wyników uczenia się dzieci, młodzieży i dorosłych.
2. *Jak studia psychologiczne wpływają na te postawy?* Porównanie sylwetek diagnostycznych studentów kolejnych lat psychologii może pozwolić na ustalenie kierunku zmian, jakie zachodzą w osobowości studentów pod wpływem zajęć z zakresu psychologii poznawczej oraz z zakresu psychologii emocji i motywacji.

3. *Jak kształcić psychologów do funkcji diagnosty edukacyjnego?* W badaniu ankietowym studenci powiedzą nam, jakiego rodzaju zajęcia wpłynęły na ich postawy i umiejętności diagnostyczne, a te deklaracje będziemy mogli porównać z ich ocenami z modułu Psychologia w edukacji oraz, w perspektywie, z osiągnięciami w pracy zawodowej o psychologiczno-edukacyjnym charakterze.
4. *Co psychologowie szkolni wnoszą do procesu edukacyjnego?* Te badania powinny odbywać się na terenie szkół różnego szczebla (a) zatrudniających i (b) nie zatrudniających psychologa. Chodzi nie tylko o zadania wyznaczone mu w placówce, lecz także, i to przede wszystkim, o jego wpływ na atmosferę wychowawczą i szeroko rozumianą skuteczność kształcenia.
5. *Jak ocenianie szkolne będzie zmieniać się pod wpływem włączenia psychologów do procesu edukacyjnego?* Nie tylko ich fizyczna obecność w placówkach, lecz także wzbogacenie kształcenia i doskonalenia nauczycieli o elementy współczesnej wiedzy z zakresu psychologii rozwojowej, poznawczej i społecznej może przekształcić ocenianie wewnątrzszkolne z wąskodydaktycznego na społeczno-wychowawcze.

Skąd biorą się różnice między diagnostami?

Pierwsze pytanie badawcze w sformułowanym powyżej programie dotyczy naturalnego zróżnicowania postaw kandydatów na diagnostów edukacyjnych. Zastosowanie wersji III Inwentarza *Diagnosta Edukacyjny* wobec 50 studentów V roku psychologii w Uniwersytecie SWPS w Sopocie przyniosło wyniki przedstawione w tab. 1:

Tabela 1. Typy diagnosty edukacyjnego wśród studentów psychologii ($n = 50$) według Inwentarza *Diagnosta Edukacyjny*

Typ diagnosty	Proceduralista	Ryzykant	Teoretyk	Intuicjonista
Średnia	34,6	32,1	34,2	33,2
Wariancja	17,9	25,5	14,7	27,6
Wyniki wysokie	10	7	5	6
Wyniki niskie	7	16	4	15
Rzetelność (alfa)	0,50	0,62	0,44	0,71

Różnice średnich w tab. 1 są niewielkie, ale różnice wariancji duże, gdyż emocjonalnie zorientowane typy Ryzykanta i Intuicjonisty zyskały stosunkowo wiele wyników niskich ($x \leq 29$), przy podobnej liczbie wyników wysokich ($x \geq 38$) jak typy zorientowane poznawczo. Większa wariancja zaowocowała wyższą rzetelnością pomiaru nastawień emocjonalnych diagnostów.

Próba dotarcia do sytuacji rodzinno-wychowawczych oraz późniejszych doświadczeń społecznych, które ukształtowały różnice postaw diagnostycznych między badanymi studentami, było zastosowanie **analizy transakcyjnej** jako psychoanalitycznej metody interpretacji pozapoznawczego aspektu komunikacji międzyludzkiej.

Podstawowa typologia **stanów Ja**, wytworzona przez Eryka Berne'a (1987) do opisu postaw ukształtowanych pod wpływem rodziców i szerszego otoczenia, obejmuje trzy stany:

1. **Ja-Rodzic** – częste i bezwiedne zajmowanie pozycji inicjatora i decydenta odpowiedzialnego za działania innych, traktowanych jako Dzieci.
2. **Ja-Dorosły** – *najbardziej racjonalny, autonomiczny oraz obiektywny stan-Ja, odpowiadający za dobry kontakt z rzeczywistością* i partnerskie stosunki z innymi (Jagięła, 2012, s. 50).
3. **Ja-Dziecko** – kierowanie się osobistymi, mało kontrolowanymi emocjami, ustępowanie innym, gdy zajmą pozycję Rodzica.

Ten prosty podział został wkrótce rozwinięty przez wprowadzenie trzech stanów do wewnątrz każdej kategorii, to jest wyodrębnienie nie tylko Rodzica – Dorosłego – Dziecka, lecz także skłonności do zachowań rodzicielskich, partnerskich i dziecięcych w ramach tych trzech ogólnie określonych postaw. Z dziewięciu (3×3) stanów Ja wyodrębnionych w ten sposób cztery okazały się przydatne w interpretacjach wcześniejszych wersji Inwentarza *Diagnosta Edukacyjny* (Niemierko, 2014). Według Jarosława Jagięły (2012) mają one znaczenie następujące:

1. Dorosły w Rodzicu – *nazywany też niekiedy Rodzicem Praktycznym* – zawiera przekazane przez rodziców reguły postępowania praktycznego i sposoby efektywnych działań.
2. Dziecko w Rodzicu – *stanowi funkcjonalny stan Rodzica Opiekuńczego* przejawiającego się poprzez zachowanie wyrażające troskę, opiekę, wychowanie.
3. Rodzic w Dorosłym – *nazywany też Etosem [Dorosłym Etycznym]* – jest zbiorem przetworzonych, świadomie przepracowanych i zintegrowanych przez dorosłego danych pochodzących od Rodzica.
4. Dorosły w Dziecku – *nazywany funkcjonalnym terminem „Mały Profesor” [Dziecko Twórcze]* – reprezentuje najbardziej twórcze i intuicyjne strategie badania rzeczywistości oraz rozwiązywania problemów.

W grupie studentów V roku psychologii Proceduralista koreluje istotnie z Rodzicem Praktycznym ($r = 0,45$) i Dorosłym Etycznym ($r = 0,43$), a także, nieco niżej ($r = 0,34$) z Rodzicem Opiekuńczym, co łącznie można interpretować jako dowód dojrzałości płynącej z silnego wpływu własnego wychowania rodzinnego. Słabsze, ale bliskie istotności statystycznej zależności, wskazują na skłonność Teoretyka do zajmowania pozycji Rodzica Praktycznego ($r = 0,24$) i Opiekuńczego ($r = 0,21$) i na pokrewieństwo obydwu postaw emocjonalnych z Dzieckiem Twórczym ($r = 0,22$), zaś Intuicjonisty dodatkowo z Rodzicem Opiekuńczym ($r = 0,25$).

W tych badaniach zastosowałem **egogram**, czyli inwentarz stanów Ja, wytworzony w Zespole Badawczym Edukacyjnej Analizy Transakcyjnej w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie (Pierzchała, Sarnat-Ciastko, 2011). Rzetelność pomiaru poszczególnych stanów Ja wahała się w przedziale $< 0,6; 0,8 >$. Gdy typologia diagnostów osiągnie podobny poziom rzetelności, zależności z pewnością staną się wyraźniejsze i będą wtedy poddane interpretacji na podstawie **ankietowych** wypowiedzi biograficzno-rodzinnych studentów psychologii.

Podsumowanie

Psycholog wnosi do szkoły (a) własną **osobowość** ukierunkowaną na poznanie myśli i uczuć człowieka, co zapewne zdecydowało o wyborze kierunku studiów, i (b) **wykształcenie** ułatwiające mu to poznawanie dzięki opanowanym elementom teorii i praktyki diagnostycznej. Te jego dyspozycje mogą być potwierdzone i wykorzystane w edukacji.

Rozsądnym wstępem do badania **funkcji diagnostycznej** psychologa w szkole jest badanie samego psychologa, a nawet – co organizacyjnie łatwiejsze – studenta psychologii. Szczególnie interesujące jest osiągnięcie równowagi między interpretacją poznawczą i emocjonalno-motywacyjną procesów uczenia się dzieci, młodzieży i dorosłych. Jedni mogą zajmować pozycję techników, czy lepiej **inżynierów** standaryzowanych procedur pomiarowych i naukowych analiz ilościowych, inni – pozycję doradców, czy lepiej **przyjaciół** przeżywających sytuacje podopiecznych i rozgrywających je jakościowo według swojej wiedzy psychologicznej.

Na podstawie literatury psychologicznej i dydaktycznej wyodrębniono cztery typy diagnostów edukacyjnych: Proceduralistę, Ryzykanta, Teoretyka i Intuicjonistę. Trwają prace nad zbudowaniem inwentarza tych postaw i nad jego standaryzacją. Wśród analiz trafności inwentarza istotną rolę odgrywa zastosowanie analizy transakcyjnej, pozwalającej na wyjaśnienie genezy ujawnionych postaw.

Dydaktycy mogą mieć nadzieję na wzbogacenie oceniania szkolnego przez włączenie psychologów do procesu diagnozowania edukacyjnego. To są jednak raczej dalekosiężne plany.

Bibliografia

1. Berne E. (1961) *Transactional Analysis in Psychotherapy. A Systematic Individual and Social Psychiatry*. New York: Grove Press.
2. Instytut Badania Opinii i Rynku „Pentor” (2006). *Raport. Obszar 3: Uwarunkowania psychologiczne różnicowania wyników egzaminów zewnętrznych. Temat 3: Poznawcze hierarchie osiągnięć ucznia (modele alfa, beta, gamma, delta) a wyniki egzaminów zewnętrznych* [maszynopis].
3. Jagieła J. (2012) *Słownik analizy transakcyjnej*. Częstochowa: Wydawnictwo Akademii im. Jana Długosza.
4. Niemierko B. (1994) *Poznawcze hierarchie osiągnięć uczniom jako podstawa skal ocen* [w:] B. Niemierko i E. Kowalik (red.) *Diagnostyka edukacyjna*. Gdańsk: Wydawnictwo UG.
5. Niemierko B. (2007) *Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki*. Warszawa: WAiP.
6. Niemierko B. (2014) *Cztery typy diagnostów edukacyjnych* [w:] B. Niemierko i M.K. Szmigiel *Diagnozy Edukacyjne. Dorobek i nowe zadania*. Kraków: PTDE.

7. Niemierko B. (2015) *Psychologists and Pedagogues in the Quality of Educational Diagnosticians. A Preliminary Typological Study*. *Kwartalnik Pedagogiczny* [w druku].
8. Nitko A.J. (2015) Korespondencja osobista.
9. Nosal C.S. (1990) *Wyodrębnienie typów intelektu na podstawie analizy skupień* [w:] J. Brzeziński, T. Marek, C. Noworol (red.) *Psychologia matematyczna. Tom 4: Od modelu teoretycznego do modelu pomiarowego*. Kraków: Wydawnictwo UJ.
10. Nosal C.S. (1999) *Psychologia decyzji kadrowych*. Kraków: Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu.
11. Okoń W. (1967) *Podstawy wykształcenia ogólnego*. Warszawa: Nasza Księgarnia.
12. Pałuchowski W.J. (2001) *Diagnoza psychologiczna. Podejście ilościowe i jakościowe*. Warszawa: Scholar.
13. Pierzchała A., Sarnat-Ciastko A. (2012) *Egogram strukturalny. Kwestionariusz samooceny stanów Ja. Edukacyjna Analiza Transakcyjna, 1*.

Załącznik

Załącznik zawiera Wersję IV Inwentarza *Diagnosta Edukacyjny*. Jego 48 pozycji uporządkowano według kolejności: (1) Proceduralista, (2) Ryzykant, (3) Teoretyk, (4) Intuicjonista, w każdej kolejnej czwórce, tak że Proceduralistę reprezentują pozycje 1, 5, 9, ... , Ryzykanta reprezentują pozycje 2, 6, 10, ... itd.

Pozycje inwentarza są punktowane: *NIE* – 1 pkt, *Raczej NIE* – 2 pkt, *Nie wiem* – 3 pkt, *Raczej TAK* – 4 pkt, *TAK* – 5 pkt, z wyjątkiem pozycji 2, 5, 6, 11, 20, 21, 24, 27, 34, 37, 43 i 44, które są punktowane skalą odwróconą: *NIE* – 5 pkt, *Raczej NIE* – 4 pkt, *Nie wiem* – 3 pkt, *Raczej TAK* – 2 pkt, *TAK* – 1 pkt.

B. Niemierko, Uniwersytet SWPS

DIAGNOSTA EDUKACYJNY

Wyobraź sobie, że psychologiczna interpretacja warunków, przebiegu i wyników **uczenia się** dzieci, młodzieży lub dorosłych należy do twoich zawodowych obowiązków. Na każdą z pozycji kwestionariusza masz do wyboru pięć odpowiedzi: *NIE*, *Raczej NIE*, *Nie wiem*, *Raczej TAK*, *TAK*. Przyjmij postawę samokrytyczną: gdy wszystko jest „na tak”, diagnozowanie staje się niemożliwe.

Odpowiedzi zaznacz krzyżykami we właściwych kolumnach. Podpisz się nazwiskiem lub pseudonimem.

Poz.	Zachowanie	NIE	Raczej NIE	Nie wiem	Raczej TAK	TAK
1.	Chętnie stosuję zaawansowane techniki diagnozy.					
2.	Diagnostując, unikam ryzykownych decyzji.					
3.	Dokładnie rozważam „za” i „przeciw” każdej opinii.					
4.	Diagnozowanie dostarcza mi głębokich przeżyć.					
5.	Razi mnie nadmiar dokumentacji diagnoz.					
6.	Obawiam się zarzutu niekompletnej diagnozy.					
7.	Diagnostując, sprawdzam teorie psychologiczne.					
8.	Diagnozowanie to dla mnie gra emocji.					

XXI Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej, Bydgoszcz 2015

Poz.	Z a c h o w a n i e	NIE	Raczej NIE	Nie wiem	Raczej TAK	TAK
9.	W diagnozowaniu starannie wystrzegam się emocji.					
10.	Śmiało podejmuję działania diagnostyczne.					
11.	Mocniej czuję się w praktyce niż w teorii diagnozy.					
12.	Intuicja podpowiada mi najlepsze rozwiązania.					
13.	W diagnozowaniu zachowuję zupełny spokój.					
14.	Cechuje mnie pomysłowość w wyjaśnianiu zjawisk.					
15.	Doceniam rolę teoretycznych założeń diagnozy.					
16.	Chętnie wracam do swoich diagnoz w dyskusjach.					
17.	Starannie kontroluję każdy krok procedury.					
18.	Potrafię zadbać o dobrą atmosferę diagnozowania.					
19.	Zajmują mnie oryginalne zadania diagnostyczne.					
20.	Wolę trzymać się z dala od dyskusji wychowawczych.					
21.	Unikam skomplikowanych procedur diagnostycznych.					
22.	Lubię wykonywać czynności diagnostyczne.					
23.	Chętnie studiuję podręczniki psychometryczne.					
24.	Unikam angażowania się w cudze problemy.					
25.	Dokładnie przestrzegam reguł dobrej diagnozy.					
26.	Potrafię szybko podjąć decyzję diagnostyczną.					
27.	Diagnostując, unikam przesadnego teoretyzowania.					
28.	Mocno przeżywam każdą swoją diagnozę.					
29.	Spójność logiczna diagnozy jest dla mnie najważniejsza.					
30.	Zadania diagnostyczne mobilizują mnie do wysiłku.					
31.	W diagnozie staram się o wysoką poprawność pojęciową.					
32.	Zaufanie do diagnosty jest dla mnie kluczowe.					
33.	Gromadzę jak najwięcej dokładnej informacji.					
34.	Bywa, że brak mi energii do działań diagnostycznych.					
35.	Interpretuję fakty według wybranych teorii naukowych.					
36.	W diagnozowaniu wykorzystuję zdolność do empatii.					
37.	Emocjonalność pomaga mi w diagnozowaniu.					
38.	Mam dużo energii do działań diagnostycznych.					
39.	Zawsze chcę dotrzeć do przyczyn danych zachowań.					
40.	Diagnozowanie zbliża mnie do wielu podopiecznych.					
41.	Najchętniej stosuję narzędzia standaryzowane.					
42.	Odporność psychiczna pomaga mi w diagnozowaniu.					
43.	Fakty uważam za ważniejsze niż teorie.					
44.	Zadania diagnostyczne są dla mnie uciążliwe.					
45.	Wyróżnia mnie dokładność diagnozowania.					
46.	W diagnozowaniu zachowuję wiarę w siebie.					
47.	Diagnostując, wiążę praktykę z teorią naukową.					
48.	Rzadko myślę się w ocenie czyjegoś charakteru.					